

مقایسه کیفیت گزارش‌های روش‌شناسی مقالات مشاهده‌ای منتشر شده در مجلات حوزه پرستاری-مامایی ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بین سال‌های ۱۳۹۶-۱۴۰۰

سیاوش اسدزاده جهان آباد^۱، راضیه باقرزاده^۲، لیلا دهقانی^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: مقالات مشاهده‌ای به‌عنوان مطالعات پایه در پرستاری-مامایی از اهمیت بالایی برخوردار هستند؛ اما به بررسی کیفیت این مقالات به ویژه از منظر روش‌شناسی در سال‌های اخیر پرداخته نشده است. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف مقایسه کیفیت گزارش‌های بخش روش‌شناسی مقالات مشاهده‌ای مجلات حوزه پرستاری-مامایی ایرانی، نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱ انجام شد.

روش بررسی: پژوهش مقایسه‌ای-مقطعی حاضر، ۴۷۹ مقاله مشاهده‌ای منتشر شده در مجلات پرستاری-مامایی در دوره ۵ ساله را ارزیابی کرده است. ابزار گردآوری داده‌ها، بخش روش‌شناسی چک‌لیست STROBE شامل ۹ بند و ۱۹ گویه بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۹ و آنالیز واریانس یک طرفه، تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین نمره گزارش‌های روش‌شناسی کل مقالات مشاهده‌ای ۱۵/۱۰±۲/۴۶ بود. کمترین درصد گزارش، مربوط به مدیریت موارد سوگیری احتمالی (۲/۷) درصد و روش برخورد با داده‌های ناقص (۵/۶) درصد بود. میانگین نمره گزارش‌های روش‌شناسی در سال ۲۰۲۱ مشابه ۲۰۲۰ اما به طور معنی‌داری بیش‌تر از سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹؛ سال ۲۰۲۰ مشابه ۲۰۱۹ و بیشتر از سال ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸؛ سال ۲۰۱۸ مشابه ۲۰۱۹ اما بیشتر از ۲۰۱۷ بود ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه به سردبیران و داوران مجلات علمی حوزه پرستاری و مامایی ایران کمک می‌کند تا دانش بیشتری درباره ویژگی‌ها، نقاط ضعف مجلات خود کسب کنند که می‌تواند به تغییر سیاست پذیرش مقالات برای چاپ و به بهبود کیفیت مجلات آنها منجر شود و همچنین به پژوهشگران کمک می‌کند تا نتایج پژوهش خود را با کیفیت بالاتری گزارش کنند.

واژه‌های کلیدی: چک‌لیست؛ مطالعات مشاهده‌ای؛ پرستاری؛ مامایی؛ روش‌شناسی

پیام کلیدی: حرکت به سمت نوآوری دیجیتال تحول‌آفرین با در نظر گرفتن عوامل کلیدی سبک مدیریت و جهت‌گیری استراتژیک امکان‌پذیر است. در این زمینه مسئولین بیمارستان‌ها می‌توانند با مدیریت این عوامل زمینه ایجاد نوآوری‌های دیجیتال تحول‌آفرین را در بیمارستان خود مهیا نمایند.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۷/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۶/۱۳

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۴/۱۷

ارجاع: اسدزاده جهان آباد سیاوش، باقرزاده راضیه، درویش مؤده. **مقایسه کیفیت گزارش‌های روش‌شناسی مقالات مشاهده‌ای منتشر شده در مجلات حوزه پرستاری-مامایی ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بین سال‌های ۱۳۹۶-۱۴۰۰.** مدیریت اطلاعات سلامت ۲۰۱۴:۲۰(۳): ۱۶۴-۱۵۷.

تحقیقات رده بالاتر هستند؛ بنابراین بررسی کیفیت این مقالات حائز اهمیت است (۲-۴). کیفیت مقالات با توجه به کیفیت بخش‌های مختلف یک مقاله مشخص می‌شود. که یکی از مهمترین آنها بخش روش‌شناسی است (۵۶).

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران
 - ۲- دانشیار، مامایی، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران
 - ۳- استادیار، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، ایران
- نویسنده طرف مکاتبه:** لیلا دهقانی؛ استادیار، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، ایران
Email: leiladehghani@yahoo.com

مقدمه

مقالات منتشر شده در مجلات حوزه‌های مختلف هر علم، پایه‌ای برای ادامه تحقیقات، تبیین مستندات علمی مربوط به آن حوزه و همچنین مبنایی برای تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای می‌باشند. در حوزه پرستاری و مامایی نیز همانند سایر حوزه‌های علوم پزشکی، مجلات علمی پژوهشی، یکی از مهم‌ترین و به روزترین منابع دانش به شمار می‌آیند (۱). در حوزه پرستاری-مامایی مقالات مشاهده‌ای داده‌های حاصل از مشاهده پدیده‌ها را نظاره نموده و روابط علی میان آنها را بررسی می‌کنند. این نوع تحقیقات برای بررسی رفتارها، عوامل مؤثر در بروز وقایع، شیوع بیماری‌ها و تأثیر عوامل مختلف بر سلامتی افراد استفاده می‌شوند. از آنجا که این مقالات هم مبنایی تصمیم‌گیری در ارائه مراقبت‌های بالینی بوده و هم پایه‌ای برای

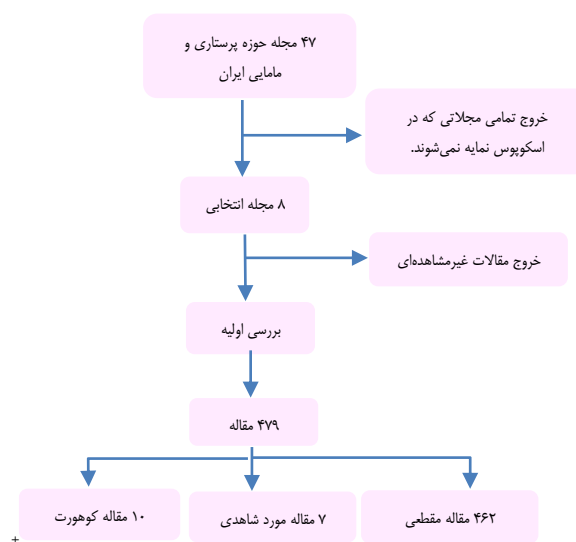
داده‌اند که برای بهبود وضعیت باید بررسی‌های پژوهشی کاملی در تمامی حوزه‌های پزشکی صورت گیرد (۱۳). اما مطالعه‌ای که کیفیت گزارش مقالات مشاهده‌ای منتشر شده در مجلات پرستاری مامایی ایرانی را در سال‌های مختلف مقایسه نموده باشد و روند بکارگیری این چک لیست‌ها و انطباق آن را در دوره‌های زمانی جدید بررسی کرده باشد، در متون دسترس پژوهشگر یافت نشد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی است. جامعه مورد بررسی در این پژوهش، شامل مقالات مشاهده‌ای منتشر شده در مجلات حوزه پرستاری و مامایی ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپوس، منتشر شده در بازه زمانی ۲۰۱۷-۲۰۲۱ بود. فهرست مجلات انتخاب شده در جدول ۱ ارائه شده است به دلیل رعایت محرمانگی و اخلاق در پژوهش، اطلاعات تفصیلی هر مجله به تفکیک نام مجله در مقاله حاضر گزارش نشده و در صورت درخواست سردبیران این مجلات، اطلاعات به تفصیل در اختیارشان قرار خواهد گرفت. شکل ۱ چگونگی انتخاب مقالات را نشان می‌دهد.

جدول ۱. فهرست مجلات مورد بررسی

ردیف	نام مجله	نشانی سایت
۱	Iranian Journal Of Nursing and Midwifery Research	https://journals.lww.com/jnmr/pages/default.aspx
۲	Evidence-based Care Journal	https://ebcj.mums.ac.ir/
۳	Journal of Holistic Nursing and Midwifery	https://hnmj.gums.ac.ir/
۴	Journal of HAYAT	https://hayat.tums.ac.ir
۵	International Journal of Community Based Nursing and Midwifery	https://ijcbnm.sums.ac.ir/
۶	Journal of Nursing and Midwifery Studies	https://www.nmsjournal.kaums.ac.ir
۷	Journal of Nursing and Midwifery Sciences	https://jnms.mazums.ac.ir/
۸	Journal of Nursing practice today.	https://npt.tums.ac.ir/

شکل ۱: چگونگی انتخاب مقالات

کیفیت پایین روش پژوهش، می‌تواند صحت و دقت نتایج را تحت تأثیر قرار دهد و تصمیم‌گیری بر اساس نتایج غیر صحیح به ویژه در حوزه پزشکی و پرستاری می‌تواند منجر به تصمیم‌گیری‌های نادرست شود (۷). با توجه به اهمیت استانداردسازی مطالعات مشاهده‌ای به منظور ارتقاء کیفیت و اعتبار و قابلیت تعمیم نتایج این مطالعات، دانشمندان و متخصصین این حوزه، برای انجام و گزارش نتایج، چندین نمونه چک لیست تهیه کرده‌اند که یکی از پرکاربردترین آنها چک لیست STROBE است (۸).

پژوهش‌های مختلف انواع مقالات را بر اساس این چک لیست‌ها مورد بررسی قرار داده‌اند؛ مثلاً در پژوهش‌های خارج از ایران کیفیت گزارش مقالات مرور نظام‌مند و فراتحلیل و همچنین مقالات کارآزمایی بالینی و گزارش موردی در حوزه‌ی پرستاری و مامایی مورد بررسی قرار گرفته است (۹،۱۰). در ایران نیز کیفیت گزارش مطالعات مرور نظام‌مند و فراتحلیل (۱۱) و کیفیت گزارش مطالعات کوهورت (۱۲) در حوزه پرستاری و مامایی بررسی شده است. البته شقایقان و آستانه اشاره کرده‌اند، انطباق پایین مطالعات مشاهده‌ای منتشر شده با بیانیه استروپ در مجلات پزشکی ایران را در بسیاری از موارد، به‌ویژه موارد مرتبط با بخش نتیجه‌گیری و روش‌شناسی دیده می‌شود. از این رو پیشنهاد

با توجه به توضیحات قبلی، برای محاسبه نمره کل، تعداد گویه‌های گزارش شده یک امتیاز و گزارش داده نشده صفر امتیاز داده شده است. لازم بذکر است نمرات از لحاظ گزینه «موردی ندارد» تعدیل شده است. پس از محاسبه نمره کل، در ابتدا بازبینی داده‌ها انجام شد و از لحاظ ورود اشتباه و داده پرت اصلاحاتی صورت گرفت. همچنین، میزان انطباق هر گویه به صورت تقسیم تعداد گزارش شده بر تعداد پاسخ داده شده و همچنین میزان انطباق کل که برابر میانگین میزان انطباق گویه‌های محاسبه شد. برای توصیف داده‌ها از میانگین، انحراف معیار، جداول فراوانی و نمودارهای آماری، برای بررسی توزیع داده‌ها و تطابق آن با توزیع نرمال از آزمون کولموگراف اسمیرنوف و برای مقایسه میانگین روش‌شناسی مقالات بین سال‌های مختلف از آنالیز واریانس یک طرفه با تست تعقیبی LSD استفاده شد. آنالیز داده‌ها با نرم‌افزار آماری SPSS و پراش ۱۹ انجام و سطح معنی‌داری در همه موارد کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

توزیع فراوانی گزارش ویژگی‌های روش‌شناسی مطالعات در جدول شماره ۲ آورده شده است.

معیارهای ورود مجلات به پژوهش شامل، انتشار در بازه زمانی سالهای ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱، رایگان بودن مجله، نمایه شدن در پایگاه Scopus و حوزه مامایی و پرستاری می‌باشد. معیار ورود مقالات شامل طراحی مطالعه به صورت مشاهده‌ای بود. معیار خروج مجلات شامل وقفه در انتشار در بخش یا کل بازه زمانی پژوهش بود. با توجه به این که همه مجلات مورد بررسی از نوع دسترسی آزاد می‌باشند، پژوهشگران با مراجعه به سایت مجلات، به بررسی بخش روش‌شناسی مقالات پرداختند. برای بررسی دقت پر شدن چک لیست‌ها تعدادی از چک لیست توسط هر سه پژوهشگر پر شد و موارد مورد اختلاف در گروه سه نفره مورد بحث قرار گرفت.

برای جمع‌آوری داده در این پژوهش از بخش روش‌شناسی چک‌لیست استروپ برای مطالعات مقطعی، کوهورت و مورد-شاهدی استفاده شد. این چک لیست مشتمل بر، ۶ بخش کلی شامل، عنوان و چکیده، مقدمه، روش‌ها، نتایج، بحث و سایر اطلاعات است (۱۴)؛ که بخش روش این چک لیست شامل ۹ بند و ۱۹ گویه است. برای اندازه‌گیری نمره از پیوستاری سه حالت (گزارش شده است/ گزارش نشده است/ موردی ندارد) استفاده شد (۱۵). گزینه «موردی ندارد» برای برخی از نمونه‌ها استفاده می‌شود که گزارش برخی از ویژگی مطابق با چک لیست برای آنها ضروری نیست. حداقل و حداکثر نمره قابل کسب به ترتیب صفر و ۱۹ می‌باشد.

جدول ۱: توزیع فراوانی گزارش و عدم گزارش ویژگی‌های روش‌شناختی مطالعات بررسی شده

موردی ندارد	گزارش نشده		گزارش شده		شاخص
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
-	۱/۵	۷	۹۸/۵	۴۷۲	نوع مطالعه
-	۶/۳	۳۰	۹۳/۷	۴۴۹	محیط یا بستر اجرای پژوهش (مکان و زمان)
-	۶/۳	۳۰	۹۳/۷	۴۴۹	شرح معیارهای ورود
۴۶۲	۵۹	۱۰	۴۱	۷	ارایه معیارهای همسان سازی شده و تعداد افراد مواجهه یافته و نیافته (کوهورت و مورد شاهدی)
-	۷/۱۰	۳۴	۹۲/۹	۴۴۵	تمامی پیش آمد ها، مواجهه ها، فاکتور های پیش بینی کننده، مخلوش کننده‌های احتمالی و دارای اثر متقابل
۳۱۴	۳۳/۷	۳۹	۷۶/۳	۱۲۶	ارائه معیارهای تشخیصی
-	۱/۴۵	۷	۹۸/۵	۴۷۲	مطالعه منابع جمع‌آوری داده‌ها و روش‌های ارزیابی (اندازه‌گیری) برای هر یک از متغیرهای مورد مطالعه
۴۳۱	۲	۱	۹۸	۴۷	در صورت وجود بیش از یک گروه، همسان بودن روش‌های ارزیابی
-	۹۷/۳	۴۶۶	۲/۷	۱۳	هر گونه تلاش برای برخورد با منابع احتمالی سوگیری
-	۱۲/۹	۶۲	۸۷/۱	۴۱۷	توضیح داده شده است که چگونه به این تعداد حجم نمونه رسیده شده
-	۳۹/۵	۱۸۹	۶۰/۵	۲۹۰	روش برخورد با متغیرهای کمی در تحلیل‌ها
۴۴۲	۱۰/۸	۴	۸۹/۲	۳۳	در صورت وجود، شرح داده شده که از چه گروه‌بندی‌هایی استفاده شده است و چرا
-	۲۰/۵	۹۸	۷۹/۵	۳۸۱	تمام روش‌های آماری از جمله روش‌های به کار گرفته شده برای حذف اثرات مخلوش کنندگی
-	۲۸/۴	۱۲۶	۷۱/۶	۳۴۳	روش‌های به کار رفته برای بررسی زیر گروه‌ها و اثرات متقابل
-	۹۴/۴	۴۵۲	۵/۶	۲۷	روش برخورد با داده‌های ناقص (گم شده)
۴۶۹	۵۰	۵	۵۰	۵	در مطالعه هم گروهی (کوهورت) روش برخورد با موارد پیگیری ناقص (در صورت وجود)
۴۷۲	۴۳	۳	۵۷	۴	در مطالعه ی مورد-شاهدی: روش برخورد با همسان سازی موردها و شاهدها (در صورت وجود)
۴۳۳	۱۴/۹	۷	۸۵/۱	۴۰	در مطالعه مقطعی: تحلیل‌هایی که با در نظر گرفتن روش نمونه‌گیری انجام شده‌اند
۱۳۷	۴۴/۸	۱۵۳	۵۵/۲	۱۸۹	هر گونه تحلیل حساسیت انجام شده
	۲۹/۷		۷۰/۳۳		درصد انطباق

داد که میانگین نمره گزارش روش‌شناسی بین سال‌های مختلف متفاوت می‌باشد و این تفاوت از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد (جدول ۳).

میانگین نمره گزارش روش‌شناسی کل مطالعات $15/10 \pm 2/46$ بود (دامنه نمره ۰ تا ۱۹) محاسبه شد و میزان انطباق $70/32$ درصد است. آنالیز واریانس یک طرفه نشان

جدول شماره ۳: مقایسه میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مطالعات بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱

سال	میانگین	انحراف معیار	دامنه اطمینان ۹۵٪ برای میانگین		آماره F	سطح معنی‌داری
			دامنه بالا	دامنه پایین		
۲۰۱۷	۱۴/۲۰	۲/۷۴	۱۴/۷۳	۱۳/۶۶	۷/۴۳۷	$P < 0/001$
۲۰۱۸	۱۴/۸۴	۲/۴۲	۱۵/۳۱	۱۴/۳۶		
۲۰۱۹	۱۵/۰۷	۲/۴۷	۱۵/۶۰	۱۴/۵۵		
۲۰۲۰	۱۵/۶۴	۲/۲۶	۱۶/۱۰	۱۵/۱۹		
۲۰۲۱	۱۵/۸۵	۲/۰۳	۱۶/۲۷	۱۵/۴۳		

آزمون انجام شده: آنالیز واریانس یک طرفه

اما بین میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۱۹ تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشت. میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات در سال ۲۰۱۹ به طور معنی‌داری بیشتر از میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۱۷ بود. اما بین میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۱۸ تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشت. بین میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۷ تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشت (جدول شماره ۴).

مقایسه دو به دو با آزمون تعقیبی LSD نشان داد که میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات در سال ۲۰۲۱ به طور معنی‌داری بیشتر از میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ می‌باشد؛ اما بین میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۲۱ با میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۲۰ تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشت. میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات در سال ۲۰۲۰ به طور معنی‌داری بیشتر از میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸ می‌باشد.

جدول شماره ۴: مقایسه دو به دو میانگین نمره گزارش روش‌شناسی بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱

الف) سال انتشار مجله	ب) سال انتشار مجله	تفاوت میانگین الف-ب	دامنه اطمینان ۹۵٪ برای تفاوت میانگین	
			دامنه پایین	دامنه بالا
۲۰۲۱	۲۰۱۷	۱/۶۶	-۰/۰۰۰	۲/۳۴
	۲۰۱۸	۱/۰۲	-۰/۰۰۳	۱/۷۰
	۲۰۱۹	-۰/۷۸	-۰/۰۳۰	۱/۴۹
	۲۰۲۰	-۰/۲۱	-۰/۵۴۴	-۰/۹۰
۲۰۲۰	۲۰۱۷	۱/۴۵	-۰/۰۰۰	۲/۱۲
	۲۰۱۸	-۰/۸۰	-۰/۰۱۹	۱/۴۸
	۲۰۱۹	-۰/۵۷	-۰/۱۰۹	۱/۲۷
	۲۰۱۷	-۰/۸۸	-۰/۰۱۳	۱/۵۷
۲۰۱۹	۲۰۱۸	-۰/۲۴	-۰/۵۰۲	-۰/۹۳
	۲۰۱۷	-۰/۶۴	-۰/۰۵۷	۱/۳۰

در همه موارد نمره سال انتشار ب منهای سال انتشار الف شده است.

آزمون انجام شده: تست تعقیبی LSD

گویه‌ها است. همچنین نتایج مطالعه نشانگر افزایش نمره گزارش روش‌شناسی مقالات در دوره‌های دو ساله است.

مطالعات حیدری و همکاران (۱۷)، Shaghaghian & Astaneh (۱۳)، بایرامی و همکاران (۱۲) و Hopkins و همکاران (۱۸)، درصد مطابقت با بیانیه کنسورت را کمتر از مطالعه حاضر گزارش نمودند. علت می‌تواند تفاوت در زمان چاپ مقالات بررسی شده باشد. مطالعات ذکر شده، مقالات بازه زمانی قبل از مطالعه حاضر را مورد بررسی قرار داده بودند. علت دیگر برای تفاوت بین مطالعات ذکر شده و مطالعات ذکر شده می‌تواند نوع مجله یا نوع مطالعات بررسی شده باشد. همچنین مطالعه حاضر به بررسی مقالات مجلات اندکس شده در اسکوپوس پرداخته است در حالی که مطالعات ذکر شده مقالات منتشر شده در مجلات متفاوت را بررسی نموده‌اند. یکی

بحث

نتایج مطالعه نشان داده که میانگین نمره گزارش روش‌شناسی بیشتر از متوسط است و درصد گزارش ویژگی‌های روش‌شناسی طبق سطح‌بندی Limaye و همکاران که چهار سطح عالی تا ضعیف را برای نمره کسب شده بیانیه استروب پیشنهاد نمودند (۱۶)، در حد خوب می‌باشد. بیشترین تطابق با چک لیست استروب مربوط به مواردی مثل نوع مطالعه، بستر اجرای پژوهش، شرح معیارهای ورود و خروج، منابع جمع‌آوری داده‌ها و روش‌های ارزیابی (اندازه‌گیری) برای هر یک از متغیرهای مورد مطالعه بود. اما ویژگی‌های مثل کاهش سوگیری احتمالی، روش برخورد با داده‌های ناقص و موارد پیگیری آن، روش برخورد با متغیرهای کمی در تحلیل‌ها و تحلیل حساسیت کمتر گزارش شده است و افت میزان درصد گزارش روش‌شناسی مربوط به این

ویژگی‌ها کیفیت مقالات افزایش پیدا نمی‌کنند این باشد که پژوهشگران و نویسندگان مقالات در مورد آن آموزش کافی ندیده‌اند؛ یا این که سردبیران مجلات بر این موارد تأکید نمی‌کنند. به عنوان مثال، در حال حاضر بسیاری از مجلات در مورد مطالعات کارآزمایی، نوشتن مقاله بر اساس بیانیه CONSORT را مورد تأکید قرار می‌دهند و حتی چک لیست کانسورت باید تکمیل شده و همراه با مقاله در سایت مجله بارگذاری شود؛ ولی در مورد مقالات مشاهده‌ای هنوز استفاده از بیانیه استروب برای بسیاری از مجلات الزامی نیست (۲۷). یک مطالعه روی نویسندگان مطالعات مشاهده‌ای نشان داد که حدود ۳۸ درصد نویسندگان یا اسم بیانیه استروب را نشنیده و یا شنیده و از آن استفاده نکرده‌اند (۲۸). نویسندگان باید به این نکته توجه داشته باشند که توجه به همه ویژگی‌های مرتبط با کیفیت گزارش روش‌شناسی می‌تواند شانس پذیرش مقالات را افزایش دهد (۲۹). ویژگی‌هایی از گزارش مطالعات مشاهده‌ای که کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، می‌توانند باعث کاهش اعتبار مقاله، و تعمیم پذیری نتایج آن شوند و حتی نیاز به تکرار مطالعه را ضروری نمایند. به عنوان مثال انجام آنالیز کمی در مورد مخدوش‌کننده‌ها، در مطالعات مشاهده‌ای، می‌تواند آسیب به بیمار و هدر رفتن زمان و منابع را کاهش دهد. ایجاد نشود (۲۶). عدم گزارش داده‌های مفقود باعث می‌شود که نتوان به درستی در مورد توان مطالعه اظهار نظر کرد و این بر تعمیم‌پذیری نتایج تأثیر می‌گذارد. بنابراین آموزش تمام ویژگی‌هایی که باعث افزایش کیفیت مقالات می‌شوند به نویسندگان و همچنین درخواست مجلات برای تهیه و نوشتن مقالات بر اساس بیانیه استروب و ضرورت بارگذاری چک لیست استروب تکمیل شده به عنوان پیش‌نیازی برای بررسی مقالات می‌تواند به ارتقا کیفیت گزارش مقالات مشاهده‌ای کمک نماید (۳۰). در راهنمای داوران مجلات، باید بر توجه به بیانیه استروب هنگام دوری مقالات تأکید شود؛ تا مواردی که در تحقیق مد نظر قرار گرفته اما گزارش نشده است، در طی ویرایش مقالات تکمیل شود.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی روبرو است. در این پژوهش تعداد مطالعات کوهورت و مورد شاهدهی نسبت به تعداد مقالات مقطعی اندک بود تعمیم نتایج مطالعه حاضر به این نوع مطالعات باید با احتیاط صورت گیرد. با توجه به محدوده زمانی مطالعه، تعمیم نتایج به بازه‌های زمانی دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین نتایج حاضر حاصل بررسی مجلات ایرانی حوزه پرستاری مامایی نمایه شده اسکوپوس است. بنابراین تعمیم نتایج این مطالعه به مجلات دیگر حوزه‌های پزشکی نیز باید با احتیاط صورت گیرد.

نتیجه‌گیری

گرچه میانگین نمره گزارش روش‌شناسی مقالات مشاهده‌ای حوزه پرستاری و مامایی مجلات ایرانی بالاتر از متوسط است اما درصد گزارش برخی ویژگی‌های بخش روش‌شناسی پایین است. همچنین نتایج نشان داد که میانگین نمره گزارش روش‌شناسی هر دو سال یک افزایش معنی‌دار داشته است. یافته‌های پژوهش نشان داد که به طور کلی کیفیت گزارش دهی در مقالات علمی در طول زمان بهبود یافته است؛ علت این مورد می‌تواند آشنایی هر چه بیشتر نویسندگان با چک لیست‌های گزارش‌نویسی باشد. پایین بودن درصد گزارش برخی ویژگی‌های روش‌شناسی، لزوم توجه بیشتر به همه‌ی ویژگی‌های گزارش روش‌شناسی مقالات را نشان می‌دهد. از این رو، نتایج این مقاله به سردبیران و داوران مجلات علمی حوزه پرستاری و مامایی ایران کمک می‌کند تا دانش بیشتری درباره نقاط ضعف مقالات مجلات خود کسب کنند. این آگاهی می‌تواند با تغییر سیاست پذیرش مقالات برای چاپ، به بهبود کیفیت مجلات آنها منجر شود.

از اولین اقدامات مجلات برای اندکس شدن در نمایه‌های جهانی ارتقا سطح مقالاتی است که برای چاپ در مجله انتخاب می‌شوند و معیار کیفیت مقالات، انطباق گزارش مقاله با استانداردهای جهانی مثل بیانیه استروب است. بنابراین بالاتر بودن کیفیت گزارش روش‌شناسی مقالات با نمایه جهانی نسبت به مجلاتی که نمایه نشده‌اند قابل انتظار است Shaghaghian و Astaneh نشان داده‌اند که کیفیت گزارش مقالات مشاهده‌ای در مجلات نمایه شده در Pubmed و ISI بهتر است (۱۳).

نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمره گزارش روش‌شناسی در سال‌های مختلف تفاوت معنی‌دار دارد و هر دو سال یک افزایش انطباق با بیانیه استروب در مجلات حوزه پرستاری و مامایی ایران رخ داده است. Sorensen و همکاران در مطالعه خود یک افزایش ۲۰ درصدی را در تطابق با بیانیه استروب بین سال ۲۰۰۵ و ۲۰۱۱ گزارش نمودند که نتایج این مطالعه از نظر افزایش نمره بیانیه استروب در طول زمان، مشابه مطالعه حاضر می‌باشد (۱۹). Bravo-Pena و همکاران (۲۰) بین سال انتشار مقاله و تطابق با بیانیه استروب ارتباط آماری معنی‌دار مشاهده نکردند؛ که نتایج با مطالعه حاضر همراستا نمی‌باشد. این تفاوت نتیجه را شاید بتوان به کم بودن تعداد مقالات بررسی شده در مطالعه Bravo-Pena و کم بودن توان آماری مطالعه مرتبط دانست. Bravo-Pena و همکاران نشان دادند که میانه نمره کیفیت گزارش مقالات کوهورت بعد از معرفی بیانیه استروب به طور معنی‌داری بالاتر از مقالات قبل از معرفی این بیانیه است. البته در این مطالعه بررسی ویژگی‌ها نشانگر این بود این بود که در بخش روش‌شناسی تنها دو یا سه ویژگی افزایش گزارش داشته‌اند که این نشان می‌دهد در کنار معرفی بیانیه استروب، تلاش برای تسری استفاده از آن حائز اهمیت است (۲۰). افزایش میانگین نمره کیفیت گزارش مقالات مجلات مورد بررسی احتمالاً به این علت است که این مجلات برای نمایه شده در پایگاه اسکوپوس و حفظ این وضعیت، مقالات با کیفیت بالاتر را پذیرش می‌کنند؛ اما نکته حائز اهمیت این که علی‌رغم بالا بودن نسبی انطباق با بیانیه استروب و بهبود کیفیت گزارش مطالعات مشاهده‌ای در طول زمان، نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که برخی ویژگی‌های کیفیت روش‌شناسی مطالعات بررسی شده کم گزارش شده‌اند.

در مطالعه حاضر، ویژگی‌های تلاش برای کاهش سوگیری احتمالی، روش برخورد با داده‌های ناقص و موارد پیگیری آن، روش برخورد با متغیرهای کمی در تحلیل‌ها و تحلیل حساسیت از جمله موارد عدم انطباق بود، که در مطالعات گذشته نیز به این موارد اشاره شده است (۱۷، ۱۸، ۲۱-۲۴). توجه به زمان‌های مختلف مطالعات بررسی شده و حتی محتوای تخصصی مقالات بررسی شده نشان می‌دهد که گزارش ویژگی‌های ذکر شده در طول زمان ارتقا چندانی پیدا نکرده است و خاص یک حوزه خاص از پزشکی و پیراپزشکی نمی‌باشد. Bastuji-Garin و همکاران با بررسی سری زمانی نشان دادند که نمره گزارش مقالات مشاهده‌ای بین زمان نزدیک به معرفی بیانیه استروب (سال ۲۰۰۷) و بعد از آن تفاوت آماری معنی‌دار ندارد اما بین نمره کیفیت گزارش مقالات مشاهده‌ای بعد از بیانیه استروب و سال‌های قبل از آن (۲۰۰۴ و ۲۰۰۵) تفاوت آماری معنی‌دار وجود دارد (۲۵). این موضوع نشان‌دهنده این است که حتی قبل از معرفی بیانیه استروب، با بنا بر اصول راهنمای مجلات یا به علت ارتقا آموزش در زمینه تحقیق، کیفیت مقالات افزایش یافته است، اما به برخی ویژگی‌ها آن توجه کمتری شده است که باعث شده است حتی بعد از معرفی بیانیه استروب نیز کیفیت مقالات افزایش بیشتری نداشته باشد Pouwels و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که کیفیت گزارش مخدوش‌کننده‌ها حتی بعد از بیانیه استروب نیز کمتر از حد مطلوب می‌باشد (۲۶). شاید علت این که برخی

پیشنهادات

در راهنمای نویسندگان استفاده از چک لیست در هنگام نوشتن مقاله الزامی شود. در دانشگاه‌ها اصول راهنمای گنجانده شده در چک‌لیست ارزیابی مقالات بایستی مد نظر مدرسین قرار گیرد و در ژورنال کلاب نقد مقاله توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی بر اساس چک لیست‌ها انجام شود برگزار می شود دست اندرکاران مجلات سالانه کیفیت مقالات منتشر شده در مجله را بررسی و با سال‌های قبل مقایسه نمایند تا بتوانند نقطه ضعف‌های مقالات را پیدا و برای انتشار مقالات با کیفیت بالاتر برنامه‌ریزی نمایند.

تشکر و قدردانی

این مقاله بخشی از طرح تحقیقاتی پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر با کد اخلاق IR.BPUMS.REC.1401.008 می‌باشد. بدین وسیله از حمایت‌های دانشگاه علوم پزشکی بوشهر برای انجام این طرح تشکر و قدردانی می‌گردد.

تضاد منافع

در انجام پژوهش حاضر، نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی نداشتند.

References

- Mantzoukas S. The research evidence published in high impact nursing journals between 2000 and 2006: A quantitative content analysis. *Int J Nurs Stud.* 2009;46(4):479–89.
- Mulhall A. In the field: notes on observation in qualitative research. *J Adv Nurs.* 2003;41(3):306–13.
- Fallahi Khoshknab M. The history of nursing research and the process of capacity-building in nursing research. *Hayat J.* 2013;19(3):1-4. [In Persian].
- Heshmatifar L, Molaee R, Nasr AR, Sharifian F. Review of the latest theoretical developments and qualitative research methodology in the field of instruction and teaching. *J Res Teach.* 2019;7(1):150-167.[In Persian].
- Khorasani P, Mohebi Z, Magharei M. Applications and Methodology of Case-study as a Community based Research in Nursing. *Sadra Med J.* 2020;8(2):165-180.[In Persian].
- Abedini-Baltork M, Mansoori S, Bagheri S, Asadnia M, Aghae M. A Comparative study to Research Approaches in Iranian Medical Journals. *Res Med Educ Med Educ.* 2016;10(8):65-71.[In Persian].
- De Haes H, Bensing J. Endpoints in medical communication research, proposing a framework of functions and outcomes. *Patient Educ Couns.* 2009;74(3):287–94.
- Rahmani MR, Ayoobi F, Assar S, Jalalpour S, Rezaeian M. Presentation of the Guideline of Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology. *J Rafsanjan Univ Med Sci.* 2017;16(3):257–74.
- Wisdom JP, Cavaleri MA, Onwuegbuzie AJ, Green CA. Methodological reporting in qualitative, quantitative, and mixed methods health services research articles. *Health Serv Res.* 2012;47(2):721–45.
- Papathanasiou AA, Zintzaras E. Assessing the quality of reporting of observational studies in cancer. *Ann Epidemiol.* 2010;20(1):67–73.
- Yarcheski A, Mahon NE, Yarcheski TJ. A descriptive study of research published in scientific nursing journals from 1985 to 2010. *Int J Nurs Stud.* 2012;49(9):1112–21.
- Bayrami R, Latifnejad Roudsari R. Quality of Reporting of Cohort Studies Investigating Preconception Risk Factors of Gestational Diabetes According to the STROBE Statement. *Iran J Epidemiol.* 2020;16(3):247-256.[In Persian].
- Shaghaghian S, Astaneh B. Adherence to the strengthening the reporting of observational studies in epidemiology statement in observational studies published in Iranian medical journals. *Iran J Public Health.* 2020;49(8):1520.
- Von Elm E, Altman DG, Egger M, Pocock SJ, Gøtzsche PC, Vandenbroucke JP. The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) statement: guidelines for reporting observational studies. *Bull World Health Organ.* 2007;85:867–72.
- Poorolajal J, Cheraghi S, Irani AD, Rezaeian S. Quality of cohort studies reporting post the Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) statement. *Epidemiol Health.* 2011;33:e2011005.
- Limaye D, Limaye V, Pitani RS, Fortwengel G, Sydymanov A, Otzipka C, et al. Development of a quantitative scoring method for STROBE checklist. *Acta Pol Pharm ĩ Drug Res.* 2018;75(5):1095–106.
- Heydari A, Hosseini M. Study of the Status of STROBE's criteria in the reports of studies related to the prognosis of patients admitted to intensive care unit. *Iran J Anaesthesiol Crit Care.* 2018;39(4):39-50.[In Persian].
- Hopkins Z, Diaz O, Kaprive JF, Carlisle R, Moreno C, Bommareddy K, et al. Methods Reporting Quality and its Association with Methods Section Length: A Cross-sectional Assessment of STROBE and CONSORT Reporting Adherence in Top-cited Dermatology Journals. *J Clin Aesthet Dermatol.* 2023;16(7):54.
- Sorensen AA, Wojahn RD, Manske MC, Calfee RP. Using the Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) Statement to assess reporting of observational trials in hand surgery. *J Hand Surg Am.* 2013;38(8):1584–9.
- Bravo-Peña M, Barona-Fong L, Campo-López J, Arroyave Y, Calvache JA. Assessing the completeness of reporting of observational studies in Colombian Journal of Anesthesiology. Cross sectional study. *Rev Colomb Anesthesiol.* 2017;45(1):31–8.
- Irani M, Bashtian MH, Khadivzadeh T, Ebrahimipour H, Nekah SMA. Weaknesses in the reporting of cross-sectional studies in accordance with the STROBE report (the case of congenital anomaly among infants in Iran): a review article. *Iran J Public Health.* 2018;47(12):1796.
- Nagarajan VB, Bhide S, Kanase HR, Potey AV, Firoz Tadavi F. Adherence of observational studies published in Indian journals to STROBE statement. *J Assoc Physicians India.* 2018;66(12):39–42.
- Parsons NR, Hiskens R, Price CL, Achten J, Costa ML. A systematic survey of the quality of research reporting in general orthopaedic journals. *J Bone Joint Surg Br.* 2011;93(9):1154–9.
- Ramke J, Palagyi A, Jordan V, Petkovic J, Gilbert CE. Using the STROBE statement to assess reporting in blindness prevalence surveys in low and middle income countries. *PLoS One.* 2017;12(5):e0176178.
- Bastuji-Garin S, Sbidian E, Gaudy-Marqueste C, Ferrat E, Roujeau J-C, Richard M-A, et al. Impact of STROBE statement publication on quality of observational study reporting: interrupted time series versus before-after analysis. *PLoS One.* 2013;8(8):e64733.
- Pouwels KB, Widyakusuma NN, Groenwold RHH, Hak E. Quality of reporting of confounding remained suboptimal after the STROBE guideline. *J Clin Epidemiol.* 2016;69:217–24.
- Sharp MK, Tokalić R, Gómez G, Wager E, Altman DG, Hren D. A cross-sectional bibliometric study showed suboptimal journal endorsement rates of STROBE and its extensions. *J Clin Epidemiol.* 2019;107:42–50.

28. Sharp MK, Bertizzolo L, Rius R, Wager E, Gómez G, Hren D. Using the STROBE statement: survey findings emphasized the role of journals in enforcing reporting guidelines. *J Clin Epidemiol.* 2019;116:26–35.
29. Adams AD, Benner RS, Riggs TW, Chescheir NC. Use of the STROBE checklist to evaluate the reporting quality of observational research in obstetrics. *Obstet Gynecol.* 2018;132(2):507–12.
30. Agha RA, Lee S-Y, Jeong KJL, Fowler AJ, Orgill DP. Reporting quality of observational studies in plastic surgery needs improvement: a systematic review. *Ann Plast Surg.* 2016;76(5):585–9.

Comparison the Quality of Methodological Reports of Observational Articles Published in Iranian Nursing and Midwifery Journals Indexed in the Scopus Database during the years 2017-2021

Siavash Asadzadeh jahanabad¹, Raziieh Bagherzadeh², Leila Dehghani³

Original Article

Abstract

Introduction: Observational articles, as basic studies, in nursing-midwifery are of great importance; however, the quality of these articles has not been investigated, especially from the methodological view. This study endeavored to compare the quality of observational articles of nursing-midwifery journals indexed in Scopus database between the years 2017 and 2021.

Methods: In this comparative cross-sectional study, 479 observational articles on nursing and midwifery journals indexed in the Scopus database between the years 2017 and 2021 were reviewed. The data collection instrument was the STROBE checklist methodology section, which recorded the methodological characteristics of the articles reviewed.

Results: The average score of the methodology report of all observational studies was 15.10 ± 2.46 . The lowest percentage of reports were related to the management of possible bias cases (2.7%) and the method of dealing with incomplete data (5.6%). The average score of the methodology report in the year 2021 is similar to the year 2020 but significantly higher than in the year 2017 to the year 2019; the year 2020 is similar to the year 2019 and higher than the years 2017 and 2018; 2019 was similar to 2018 but higher than 2017 ($p < .05$).

Conclusion: The findings the study can help the editors and reviewers of Iranian nursing and midwifery journals to obtain more knowledge about the favorable characteristics and weaknesses of their journals, which can lead to a change in the policy of accepting articles for publication and improve the quality of their journals. It will also help researchers to report their research results accurately and with higher quality.

Keywords: Checklist; Observational Study; Nursing; Midwifery; Methodology

Received: 8 July; 2023

Accepted: 4 Sep; 2023

Published: 7 Oct; 2023

Citation: Asadzadeh jahanabad S, Bagherzadeh R, Dehghani L. Comparison the Quality of Methodological Reports of Observational Articles Published in Iranian Nursing and Midwifery Journals Indexed in the Scopus Database during the years 2017-2021. *Health Inf Manage* 2023; 20(3):157-164.

Article resulted from Msc thesis & research project with ethics code IR.BPUMS.REC.1401.008 funded by Bushehr University of Medical Sciences.

1. MSc Student, Medical Library & Information Sciences, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

2. Assistant Professor, Midwifery, Department of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Bushehr University of Medical Science, Bushehr, Iran.

3. Assistant Professor; Medical Librarianship Group; Department of Paramedical Medicine; Bushehr University of Medical Sciences; Bushehr, Iran

Corresponding author: Leila Dehghani; Assistant Professor; Medical Librarianship Group; Department of Paramedical Medicine; Bushehr University of Medical Sciences; Bushehr, Iran. Email: leiladehghani@yahoo.com